



sunce

"Što klimatska transformacija znači za Splitsko-dalmatinsku županiju?"

Maja Jurić, voditeljica Odjela za komunikacije i zagovaranja

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce



Funded by
the European Union

Grant Agreement No. 101112972



sunce

Jedna od vodećih organizacija za zaštitu prirode i okoliša u Hrvatskoj.

Više od 25 godina zagovaramo zaštitu prirode i okoliša te održivi razvoj zajednica u Hrvatskoj i Europi.



www.sunce-st.org

Zeleni telefon: 072 123 456



Funded by
the European Union

Grant Agreement No. 101112972

DesirMED: Prilagodba klimatskim promjenama rješenjima utemeljenima na prirodi



32 projektna partnera

5 demonstracijskih regija

→ uključujući Splitsko-dalmatinsku županiju

3 regije za repliciranje

Cilj:

- povećat ambiciju, odgovornost i sposobnost regionalnih lidera i zajednica u Mediteranu za prilagodbu klimatskim promjenama
- primjena i širenje rješenja utemeljenih na prirodi
- povezivanje znanosti, zajednica i institucija

Financiranje:

Horizon Europe – *Mission Adaptation to Climate Change*

Socioekonomski kontekst SDŽ

Splitsko-dalmatinska županija

Površina: **14.000 km²** (4.500 km² kopno, 9.500 km² more)

Obala: **1.200 km** (300 km kopno, 900 km otoci)

74 otoka (11 naseljenih)

450.000 stanovnika, od čega **250.000 u splitskoj regiji**

80% stanovništva živi na obali

Administrativna podjela: **16 gradova, 39 općina**

90% gospodarskih aktivnosti smješteno u obalnom pojasu

Dominira **turizam i prateće djelatnosti**: trgovina, smještaj, ugostiteljstvo, prijevoz

- SDŽ među vodećim destinacijama u Hrvatskoj (više od 20 milijuna noćenja godišnje).
- Visoka sezonalnost i snažan pritisak u ljetnim mjesecima.

Grad Split i aglomeracija Kaštelanskog zaljeva



	Area (km ²)	Population (2011) (trend is increasing)	Coastline length (km) ref scale 1:5.000	Cultural heritage areas	Natural protected areas
Split	80	178.000	53	UNESCO 4	1
Solin	24	24.000	4	4	2
Kaštela	60	39.000	22	9	5
Trogir	40	13.000	18*	UNESCO 1	2
	200	250.000	97	20	10 + 4 NATURA 2000 areas

* Kaštelanski zaljev

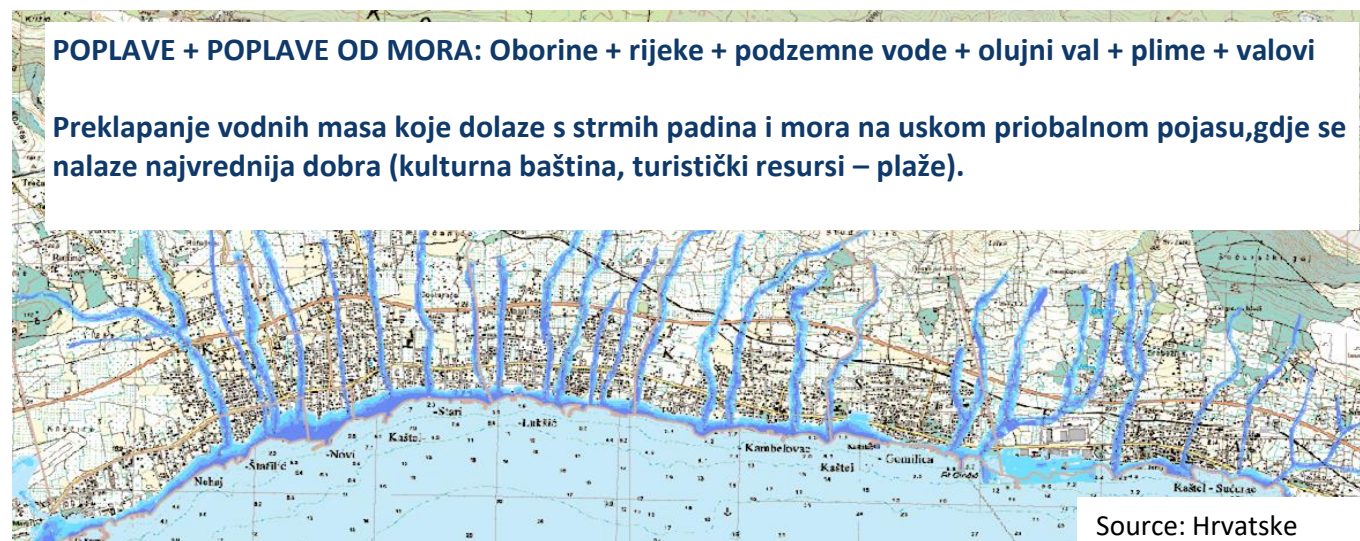
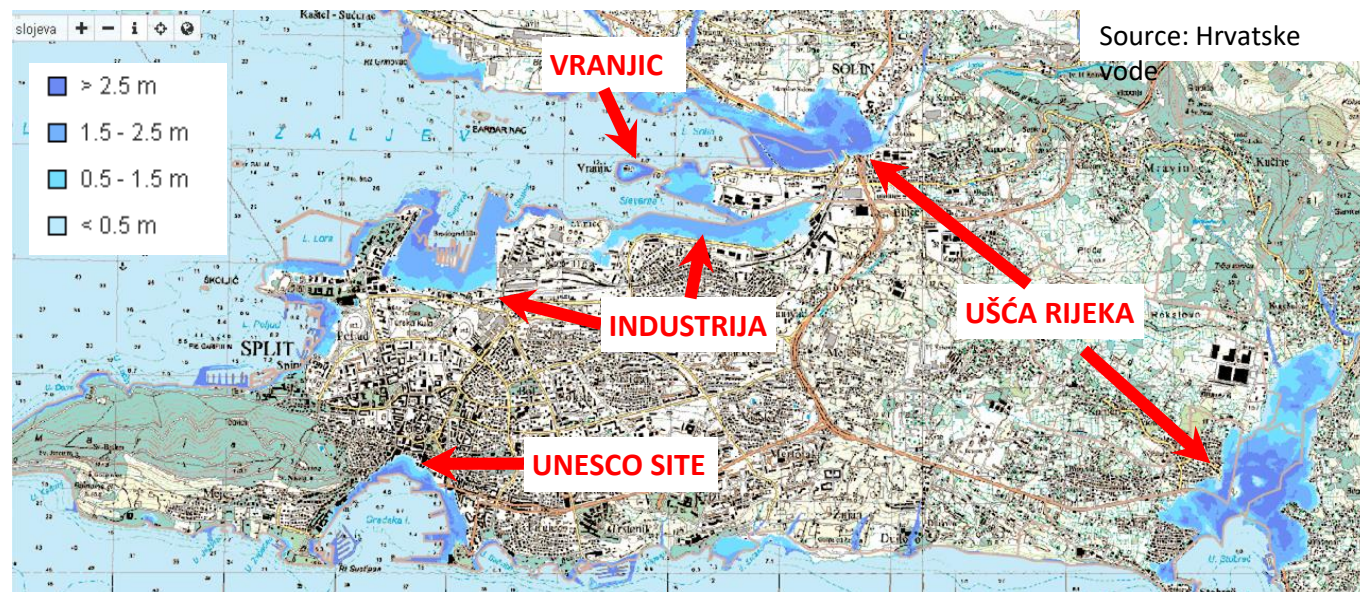
Glavne klimatske prijetnje u SDŽ

OBALNE PRIJETNJE

Toplinski valovi, suše, poplave, olujni udari mora

Procjena ekonomskih posljedica porasta razine mora u Republici Hrvatskoj provedena 2015. godine korištenjem DIVA modela pokazala je da:

Najveći broj ljudi godišnje pogođenih poplavama po izgrađenim urbanim cjelinama → Split
Najveći broj ljudi pogođenih poplavama po poplavnim područjima → Kaštelanski zaljev (stanovništvo Splita, Solina, Kaštela i Trogira)



POPLAVE + POPLAVE OD MORA: Oborine + rijeke + podzemne vode + olujni val + plime + valovi

Preklapanje vodnih masa koje dolaze s strmih padina i mora na uskom priobalnom pojasu, gdje se nalaze najvrednija dobra (kulturna baština, turistički resursi – plaže).

Provedena/planirana rješenja u SDŽ

Provedena rješenja (postojeća) rješenja:

- Zakon o prostornom uređenju
- Nacionalna strategija prilagodbe klimatskim promjenama (2017.)
- Županijski prostorni plan i Plan upravljanja pomorskim dobrom (2023.)
- Županijska razvojna strategija (poglavlje 5.3.5.3. Prioritet 3. Zelena i resursno učinkovita Županija održive infrastrukture)
- Plan upravljanja obalnim područjem Splitsko-dalmatinske županije (2021)
Mehanizam upravljanja za provedbu Plana upravljanja obalnim područjem
- Integrirani plan upravljanja obalnom zonom Grada Kaštela (2019)
- Plan prilagodbe klimatskim promjenama za rijeku Jadro (2021)

Planirana rješenja / u pripremi:

- Nacionalni plan prilagodbe klimatskim promjenama

Što klimatska transformacija znači?

Klimatska transformacija je **sustavan i dugoročan proces prilagodbe društvenih, ekonomskih i ekoloških sustava** kako bi mogli odgovoriti na **promjene klime** i smanjiti njihove negativne učinke.

Ključni aspekti:

- **Prilagodba infrastrukture i prostora** – obalna zaštita, zelena i plava infrastruktura, urbana prilagodba
- **Očuvanje i obnova ekosustava** – prirodne barijere, bioraznolikost, rješenja temeljena na prirodi (NbS).
- **Promjena društvenih i gospodarskih praksi** – održivi turizam, upravljanje vodom, smanjenje rizika od katastrofa.
- **Integracija politika i financijskih instrumenata** – prostorno planiranje, sektorski planovi, inovativno financiranje NbS.

Cilj:

Stvoriti **otpornije i održive zajednice i ekosustave** koji mogu podnijeti utjecaje klimatskih promjena i istovremeno unaprijediti kvalitetu života i ekonomski razvoj.

Što su to rješenja temeljena na prirodi?

Aktivnosti koje služe za **zaštitu, održivo upravljanje i obnavljanje** prirodnih ili modificiranih ekosustava koji se učinkovito i na prilagodljiv način bave društvenim izazovima, istodobno donoseći **dobrobit za ljude i biološku raznolikost**.





Moguća testiranja novih NbS rješenja

- zaštita uskog obalnog pojasa od **poplava i erozije**
- rješenja koja omogućuju da se **kišnica brže upija u tlo** u gradovima
- „zelenjenje“ plaža – **sadnja drveća uz obalu** radi zaštite od erozije i stvaranja hlada (npr. područje Kaštela)
- **obnavljanje prirodnog toka** manjih pritoka (npr. rijeke Jadro)
- smanjenje efekta pregrijavanja gradova kroz **više zelenila i pametna rješenja za vodu**
- stvaranje **zelenih površina u zajednici** (školski vrtovi, vrtovi u domovima za starije i sličnim ustanovama)



OŠ Skalice

Projekt:
Školski vrt mediteranskog bilja



Rad



Sajam razmjene



Dizajn



DPZ





OŠ Kamešnica

Pobejdnik DesirMED natjecanja





Trenutno stanje



Dizajn



Trenutno stanje



Rad



Što TRANSFORMACIJA znači za SDŽ?

- **Otpornije zajednice i gospodarstvo**
 - smanjenje ranjivosti na poplave, suše i toplinske valove.
- **Bolja kvaliteta života građana**
 - više zelenih površina, hladovina i otpornija infrastruktura.
- **Očuvanje i obnova bioraznolikosti**
 - prirodne barijere, zdraviji ekosustavi i atraktivniji obalni krajobrazi.
- **Razvoj održivog turizma**
 - produženje sezone, smanjenje sezonalnosti i diverzifikacija ponude.



Što TRANSFORMACIJA znači za turizam u SDŽ?

- **Povećanje konkurentnosti destinacije (sigurnost i zdravlje)**
 - turisti će izbjegavati destinacije gdje su česte ekstremne vrućine ili nestašice vode.
 - već sad se traže sigurnije, zdravije i atraktivnije okruženje za posjetitelje.
- **Smanjenje pritiska u špici sezone**
 - održivije korištenje resursa (voda, energija, otpad)
 - ublažavanje ekstremnih vrućina i razvoj sadržaja izvan ljeta.
- **Manji troškovi rizika**
 - rizici dovode do oštećenja infrastrukture, veći troškovi održavanja apartmana i hotela.
 - ulaganja u zelenu i otpornu infrastrukturu podižu vrijednost
- **Zaštita prirodne i kulturne baštine**
 - ključna za dugoročnu privlačnost Splita, Kaštela i otoka.

Bez transformacije – turizam u SDŽ nije održiv!

Preporuke za regulatorne i financijske mjere

- ▶ **Uspostava županijske platforme za koordinaciju prilagodbe klimatskim promjenama**
Platforma koja spaja općine, otoke, sektore i ključne dionike radi integriranog upravljanja i učinkovite provedbe rješenja temeljenih na prirodi na kopnu i moru.
- ▶ **Integracija rješenja temeljenih na prirodi (NbS) u prostorno i sektorsko planiranje**
Ugradnja obveza prilagodbe klimatskim promjenama u sve planove kako bi se osigurala dugoročna otpornost nad ekonomskim interesima.
- ▶ **Olakšavanje pristupa održivim financijskim mehanizmima**
Korištenje EU fondova (LIFE, Horizon Europe, Interreg) uz tehničku podršku lokalnim vlastima za razvoj projekata. Poticanje javno-privatnog partnerstva i modela sufinanciranja zajednice.
- ▶ **Jačanje tehničkog kapaciteta i razmjena znanja**
Ulaganja u edukaciju i treninge lokalnih vlasti i uprava otoka, u suradnji s akademskom zajednicom i stručnim agencijama, radi poboljšanja dizajna, implementacije i nadzora NbS projekata.
- ▶ **Povećanje uključenosti dionika i zajednica**
Uvođenje participativnih okvira upravljanja koji osiguravaju aktivno sudjelovanje lokalnih zajednica, civilnog društva i gospodarstva u planiranju i vođenju NbS intervencija, jačajući društvenu i ekološku otpornost.
- ▶ **Poticanje regionalne suradnje i razmjene najboljih praksi**
Podrška prekograničnoj suradnji u Mediteranu zbog razmjene iskustava, usklađivanja politika i zajedničkih inicijativa, za povećanje učinkovitosti i skalabilnosti.



Postani DesirMED klimatski ambasador!

DesirMED traži **100 pojedinaca s različitim profilima i iskustvima koji su spremni podijeliti svoje priče** i time pomoći da Mediteran postane otporniji na klimatske promjene.

Želite li biti jedan od njih?

Prijavi se ovdje ->





Hvala na pažnji!

Maja Jurić

maja.juric@sunce-st.org



Funded by
the European Union

Grant Agreement No. 101112972